

**Operační program
Jan Amos Komenský**

INTERNACIONALIZACE V OP JAK (PRŮBĚŽNÉ ZHODNOCENÍ)

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

**Ministerstvo
školy, mládeže
a tělovýchovy**

**OPJAK.cz
MSMT.gov.cz**

OBSAH

MANAŽERSKÉ SHRNU TÍ	3
EXECUTIVE SUMMARY	4
ÚVOD	5
ZDROJE DAT	5
VÝZKUM A VÝVOJ V ČESKÉ REPUBLICE A JEHO INTERNACIONALIZACE	5
ANALÝZA PRIMÁRNÍCH DAT Z MS2021+	6
VÝZVA Č. 02_22_011 MSCA COFUND CZ; VÝZVA Č. 02_22_010 MSCA FELLOWSHIPS CZ	6
VÝZVA Č. 02_22_008 ŠPIČKOVÝ VÝZKUM	11
VÝZVA Č. 02_23_025 SPOLEČENSKÉ A HUMANITNÍ VĚDY: ČLOVĚK A LIDSTVO V GLOBÁLNÍCH VÝZVÁCH SOUČASNOSTI	13
OSTATNÍ VÝZVY PŘISPÍVAJÍCÍ K INTERNACIONALIZACI VO	15
VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	15
DOTAZNÍKY K INTERNACIONALIZACI VÝZKUMNÝCH ORGANIZACÍ – PŘÍJEMCE DOTACE VÝZEV INTERNACIONALIZACE V OP JAK VERSUS VO, KTERÉ NEŽÁDALY O PODPORU	15
DOTAZNÍK PRO VÝZKUMNÉ PRACOVNÍKY KE ZHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH POBYTŮ (MOBILIT)	20
SHRNU TÍ A ZÁVĚR	27

MANAŽERSKÉ SHRNU TÍ

Projekty zaměřené na internacionalizaci plní své cíle. Podle výsledků šetření úspěšně pomohly internacionalizovat výzkumné instituce, zkvalitnily institucionálního prostředí výzkumných organizací, posílily postavení špičkových výzkumných týmů a prohloubily mezinárodní spolupráci.

Mezinárodní mobility jsou pro modernizaci českých výzkumných institucí a internacionalizaci klíčové, neboť zvyšují kvalitu výzkumných aktivit, kultivují vědecké výzkumné prostředí a upevňují strategická partnerství se zahraničím. Dále u výzkumníků v důsledku absolvované mobility dochází k rozvoji odborných znalostí a profesnímu růstu s tím, že nejčastějším hmatatelným výstupem mezinárodní mobility je recenzovaný odborný článek.

- Nejčastějšími zeměmi výjezdů jsou sousední země, tj. Německo a Rakousko, dále VB a USA.
- U výzvy MSCA Fellowships CZ dominují příjezdy z Indie, následované Itálií a USA; nejčastěji realizovaná délka mobility je 24 měsíců; nadpoloviční většina výzkumníků, která realizovala mobilitu, je ve fázi 3–12 let od získání titulu Ph.D.
- Výzva Společenské a humanitní vědy: člověk a svět v globálních výzvách současnosti vykazují větší zastoupení žen, než je tomu u ostatních hodnocených výzev.
- Oborové zastoupení se liší dle typu výzvy, např. v případě výzvy MSCA Fellowships CZ dominují u příjezdů chemie, u výjezdů sociální vědy. U výzvy Špičkový výzkum dominují přírodní vědy a inženýrství a technologie.
- 98,8 % výzkumníků hodnotí výzkumný pobyt jako přínosný pro svůj kariérní rozvoj. 79 % z nich považuje délku mobility za dostatečnou a finanční prostředky na realizaci mobility hodnotí jako dostatečné 84 % dotázaných výzkumníků.

Mezi hlavní překážky internacionalizace patří komunikační propast mezi vědci a vedením výzkumných organizací, nedostatečná atraktivita institucionálního prostředí pro cizince a plošná administrativní zátěž. U menších výzkumných organizací se k těmto faktorům přidávají strukturální limity, jako je omezená personální kapacita pro projekty OP JAK a horší přístup k zahraničním partnerům.

Zpráva neobsahuje doporučení.

EXECUTIVE SUMMARY

Projects focused on internationalization are achieving their goals. According to survey results, they have successfully helped to internationalize research institutions, improved the institutional environment of research organizations, strengthened the position of leading research teams, and deepened international cooperation.

International mobility is key to the modernization of Czech research institutions and internationalization, as it enhances the quality of research activities, cultivates the scientific research environment, and strengthens strategic partnerships with foreign partners. Furthermore, as a result of mobility, researchers develop their expertise and experience professional growth, with the most common tangible output of international mobility being a peer-reviewed scientific article.

- The most common destination countries are neighboring countries, i.e., Germany and Austria, followed by the UK and the USA.
- In the MSCA Fellowships CZ call, incoming researchers from India dominate, followed by those from Italy and the United States; the most common duration of mobility is 24 months; more than half of the researchers who participated in the mobility program are in the 3–12-year phase following the completion of their Ph.D.
- The call Social Sciences and Humanities: Human and Humanity in Global Challenges shows a higher proportion of women than in the other evaluated calls.
- Field representation varies by call type; for example, in the case of the MSCA Fellowships CZ call, chemistry dominates among incoming fellows, while the social sciences dominate among outgoing fellows. In Excellent research call, the natural sciences, engineering, and technology dominate.
- 98.8% of researchers consider their research stay to be beneficial for their career development. 79% of them consider the duration of the mobility period to be sufficient, and 84% of respondents consider the funding for the mobility period to be sufficient.

The main obstacles to internationalization include the communication gap between researchers and the management of research organizations, the insufficient attractiveness of the institutional environment for foreigners, and the general administrative burden. For smaller research organizations, these factors are compounded by structural limitations, such as limited personnel capacity for P JAC projects and poorer access to foreign partners.

The report does not contain any recommendations.

ÚVOD

Výzvy na podporu internacionalizace výzkumných organizací včetně podpory výzkumných pobytů pracovníků VaV (dále jen „mobilit výzkumných pracovníků“) byly vyhlášeny v Prioritě 1 Výzkum a vývoj.

Celkem bylo v rámci implementace OP JAK vyhlášeno osm výzev, které podporují rozvoj internacionalizace výzkumných organizací¹:

- výzva č. 02_22_008 Špičkový výzkum;
- výzva č. 02_22_010 MSCA Fellowships CZ;
- výzva č. 02_22_011 MSCA COFUND CZ;
- výzva č. 02_23_022 ESF+ výzva pro VŠ;
- výzva č. 02_23_025 Společenské a humanitní vědy: člověk a lidstvo v globálních výzvách současnosti;
- výzva č. 02_23_026 Výzkumné prostředí a
- výzva č. 02_24_037 Návraty.

V rámci celkového hodnocení internacionalizace VO proběhlo dotazníkové šetření pro příjemce těchto osmi výzev. Pro srovnání bylo dotazníkové šetření provedeno také u VO, které nebyly příjemci těchto výzev. Zároveň byli také se specifickým dotazníkovým šetřením osloveni výzkumní pracovníci, kteří se zúčastnili mobility v rámci části výše uvedených výzev (čtyř podtržených výzev), které podporovaly mimo jiné také přímo mobility výzkumných pracovníků.

ZDROJE DAT

Rešerše odborné literatury

Analýza dat, zejména primárních dat z MS2021+ (data k 04/2026).

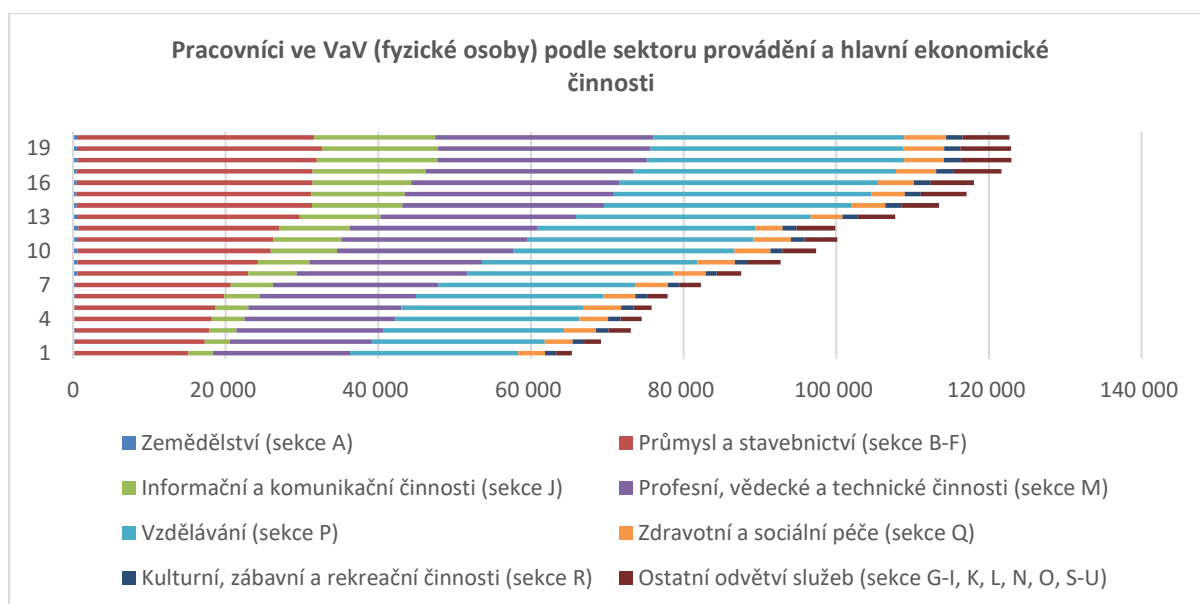
Dotazníkové šetření zaměřené na stav a rozvoj internacionalizace v rámci OP JAK (probíhalo 9. 10. – 5. 11. 2025) bylo určeno pro:

- výzkumné pracovníky realizující mobilitu;
- příjemce dotací (české výzkumné organizace);
- ostatní výzkumné organizace v ČR, které se do výzev na podporu internacionalizace nezapojily.

VÝZKUM A VÝVOJ V ČESKÉ REPUBLICĚ A JEHO INTERNACIONALIZACE

Dle statistik Českého statistického úřadu (ČSÚ) bylo v roce 2024 vynaloženo na výzkum a vývoj (VaV) celkem 146,9 mld. Kč., tj. 1,82 % podílu na HDP v ČR – jedná se o hodnotu stále zaostávající za průměrem EU (2,3 %). Struktura financování je dominantně tvořena podnikovými zdroji (60 %), zatímco unijní prostředky pokrývají pouze 6,2 %. Nejvíce peněz na VaV v rámci EU vynakládají Švédsko, Belgie a Rakousko. V roce 2024 pracovalo v ČR ve VaV zhruba 123 tisíc osob (přepočteno na plné úvazky 86,9 tisíc osob). Podíl žen je v tomto ohledu nízký, a to dokonce jeden z nejnižších v EU (nižší než 30 %).

¹ Podtržením zvýrazněné výzvy jsou zaměřené na mobilitu, případně mající specifickou aktivitu mobility odborného týmu.

Klíčoví aktéři a institucionální podpora

- Rozvoj mezinárodní spolupráce v ČR zásadně ovlivňují poskytovatelé dotací, zejména **MŠMT, GA ČR a TA ČR**.
- **Euraxess**, organizace, která hraje klíčovou roli v podpoře zahraničních výzkumníků v ČR a praktické integraci zahraničních vědců. Pomáhá jim především v oblasti pobytových oprávnění, s orientací v českém prostředí a sociální integrací.

Výkon a mezinárodní srovnání²

- Navzdory podpoře zůstává míra mobility českých výzkumníků jednou z nejnižších v EU. Za posledních 15 let činí podíl v ČR **6 %**, zatímco průměr EU dosahuje **9,4 %**.
- Lídři v mobilitě: Švýcarsko, VB, Izrael (mimo EU) a Lucembursko či Rakousko (v rámci EU).
- Pozitivním trendem je rostoucí **počet publikací vznikajících v mezinárodních autorských kolektivech**, který převyšuje průměr čistě domácí produkce.

ANALÝZA PRIMÁRNÍCH DAT Z MS2021+

V rámci hodnocení internacionalizace a podpory mobilit byla provedena analýza dostupných dat v Monitorovacím systému 2021+.

VÝZVA Č. 02_22_011 MSCA COFUND CZ; VÝZVA Č. 02_22_010 MSCA FELLOWSHIPS CZ

Výzva č. 02_22_011 MSCA COFUND CZ byla vyhlášena 31. října 2023 a ukončena 31. října 2024. Alokace výzvy: 250 mil. Kč.

Předložena a podpořena jedna žádost o podporu ve výši 50 mil. Kč.

² Analýza stavu výzkumu, vývoje a inovací v České republice a jejich srovnání se zahraničím v roce 2023; Analýza situace v České republice, mezinárodní vědeckovýzkumná mobilita 2024

S ohledem na podporu komplexního mobilního schéma v rámci projektu (ne jednotlivých mobilit) bude provedena podrobná analýza jednotlivých mobilit podle potřeby až v závěru projektu, nebo hned po jeho skončení.

Dle cílových hodnot indikátorů má být podpořeno 30 příjezdových mobilit.

Výzva č. 02_22_010 MSCA Fellowships CZ byla vyhlášena 2. srpna 2022 a bude ukončena 31. srpna 2026.

Alokace výzvy: 1,395 mld. Kč.

Doposud předloženo: 124 žádostí a podpořeno 72 ve výši 1,229 mld. Kč.

Dosud bylo podpořeno v rámci výzvy MSCA Fellowships CZ 337 mobilit výzkumných pracovníků (239 standardních příjezdů; 66 standardních výjezdů; 16 příjezdů + 16 výjezdů postdoců), z toho bylo podpořeno pět placementů u výjezdových mobilit, pět placementů u příjezdových mobilit a jeden placement u mobilit postdoců.

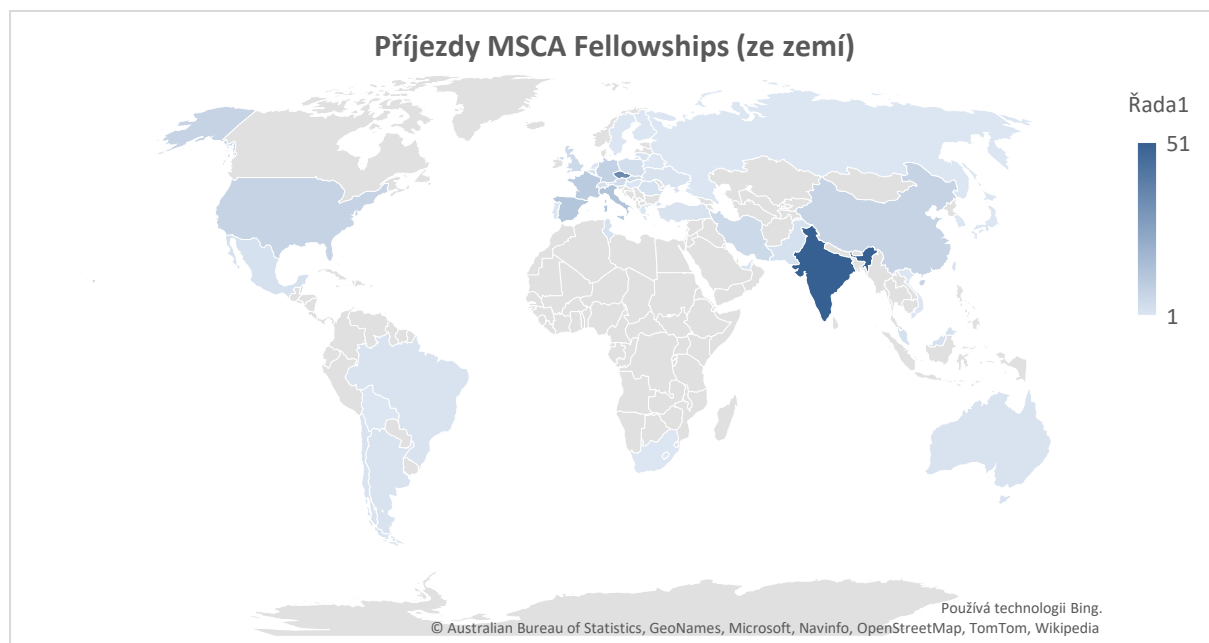
Dle cílových hodnot indikátorů bude v rámci této výzvy podpořeno celkem 3 969 příjezdových mobilit a 2 690 výjezdových mobilit výzkumníků.

Aktivita č. 1 Podpora „no money“ projektů MSCA Fellowships CZ – příjezdy do ČR

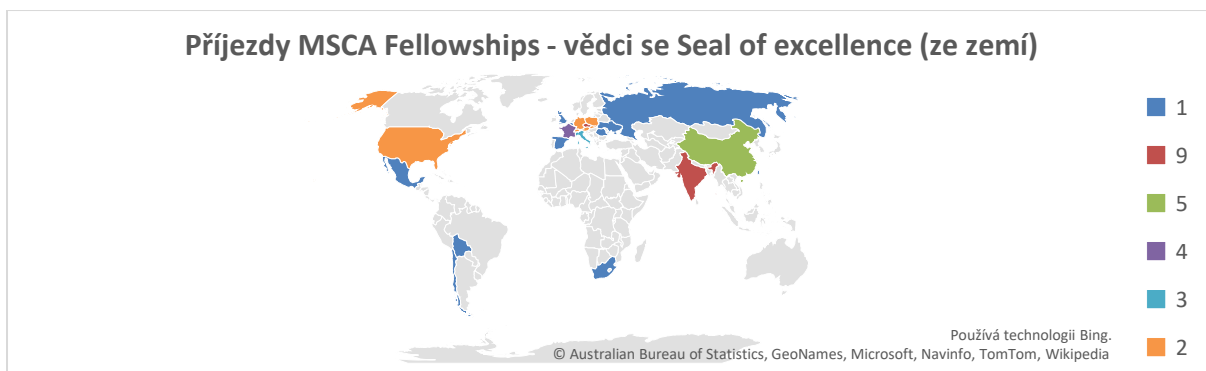
V aktivitě bylo podpořeno 239 příjezdových mobilit výzkumných pracovníků. Převažuje podpora mužů nad ženami. 49,75 % výzkumníků čerpá příspěvek na rodinu.

Výzkumní pracovníci nejvíce přijíždějí z Indie, následuje Česká republika (výzkumní pracovníci, kteří se vraceli ze zahraničí nebo již v ČR pracovali). Z příchozích výzkumných pracovníků získalo 23,7 % Seal of Excellence (SoE). V rámci zemí to odpovídá celkovému počtu příchozích z dané země, nejvíce vědců se SoE přichází tedy z Indie (17,6 % příchozích z této země) a České republiky (25,7 % příchozích z této země). V tomto ohledu lze zmínit příchozí vědce se SoE z Francie (36 %) a Číny (62 %), nicméně oproti Indii a ČR se však jedná o nižší počty celkově příchozích výzkumníků.

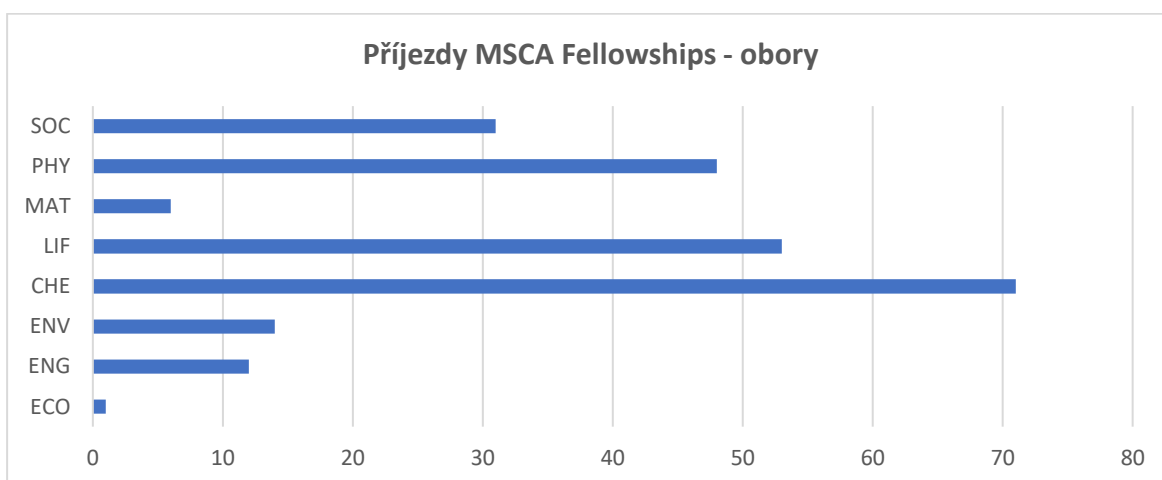
97 % příjezdových výzkumných pobytů trvá 24 měsíců, bez ohledu na obor.

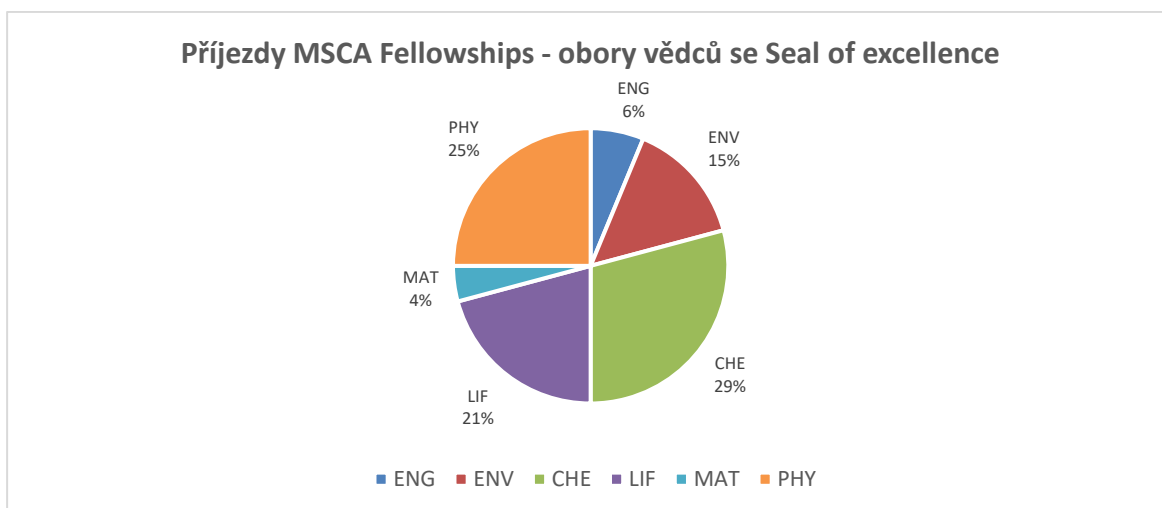
N=236

N=56

N=236

N=56

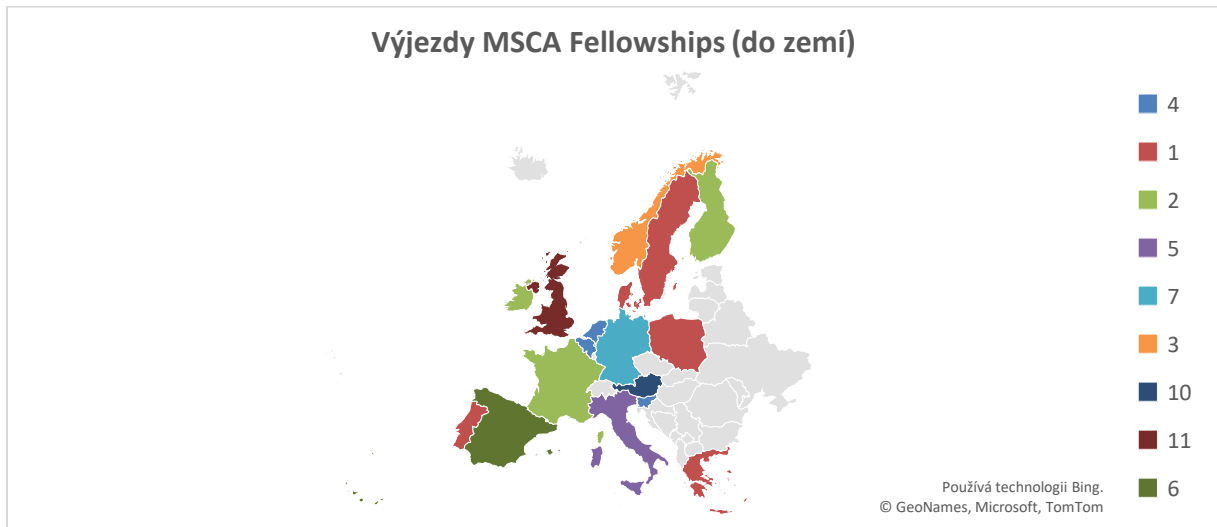
Aktivita 2. Podpora „no money“ projektů MSCA Fellowships CZ – výjezdy z ČR

V aktivitě bylo podpořeno 66 výjezdových mobilit výzkumných pracovníků. Podpora mužů a žen je shodná. 60 % výzkumníků čerpá příspěvek na rodinu, což je výraznější než u příjezdů.

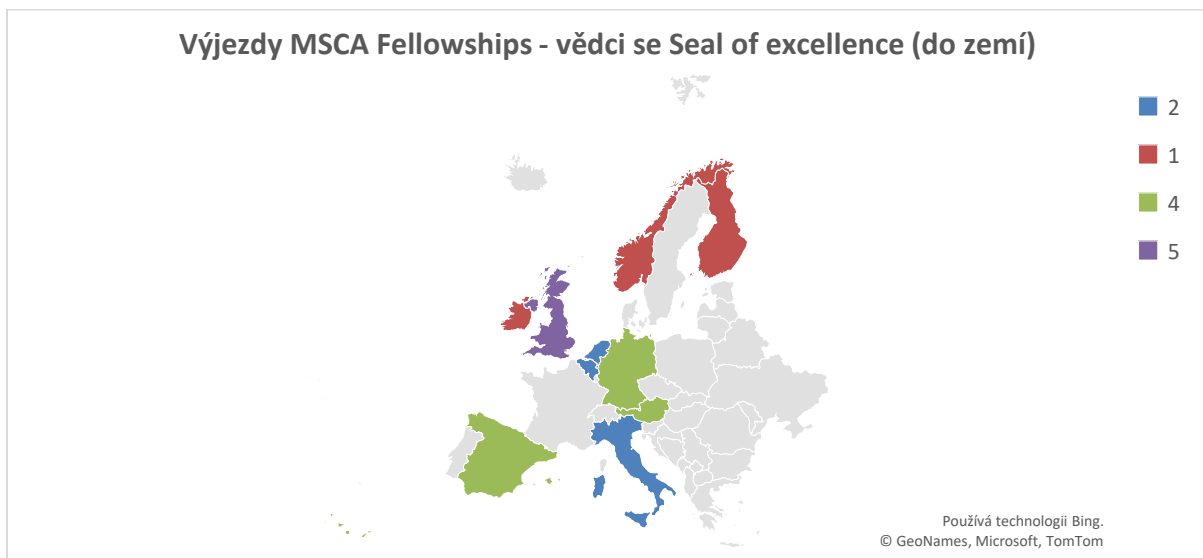
Výzkumní pracovníci nejvíce vyjždí do VB a Rakouska. Z vyjíždějících výzkumných pracovníků získalo 40 % SoE. V rámci zemí to početně odpovídá celkovému počtu příchozích z dané země, nejvíce vědců

se SoE vyjíždí do VB (45 % vyjíždějících do této země) a Rakouska (40 % vyjíždějících do této země). V tomto ohledu lze zmínit vědce z Německa (57 % vyjíždějících do této země má SoE).

87,6 % výjezdových výzkumných pobytů trvá 24 měsíců, bez ohledu na obor.

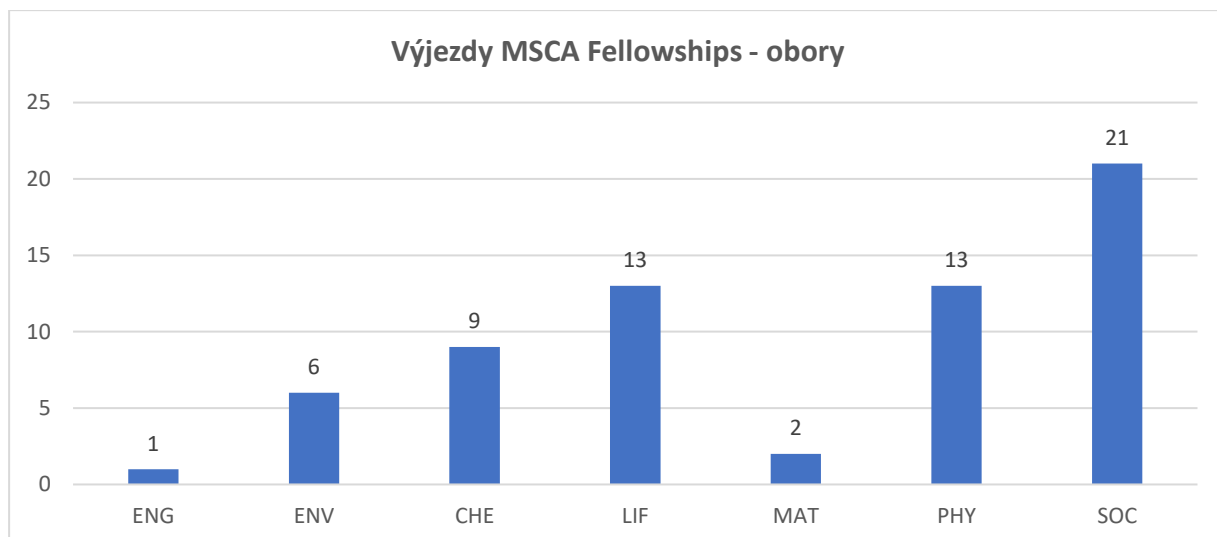

N=65

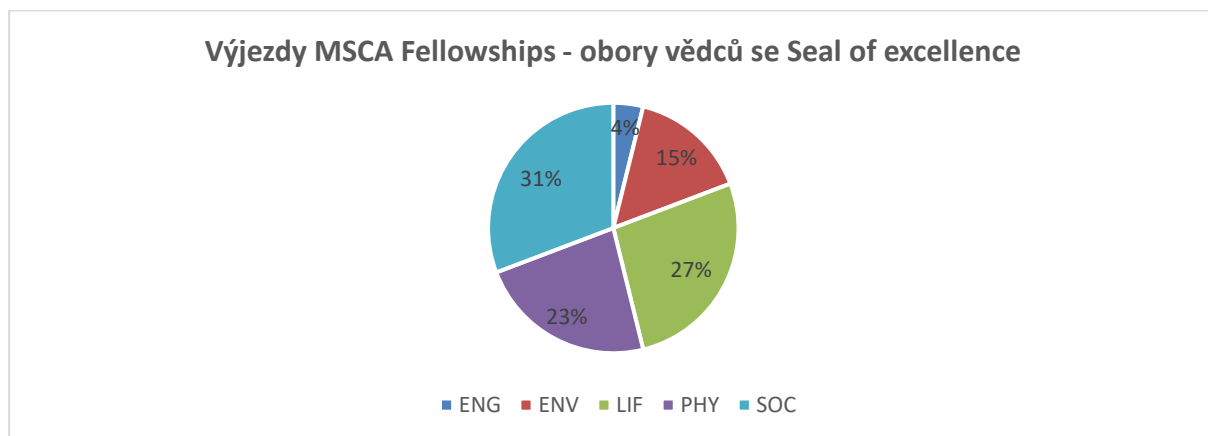

N=26

Na rozdíl od výjezdů v oborech jednoznačně dominují sociální vědy, následují přírodní vědy a fyzika. Naprostá většina výzkumníků pracuje na plný pracovní úvazek. Nejvíce vědců získalo SoE v oborech sociální vědy a přírodní vědy.

N=65

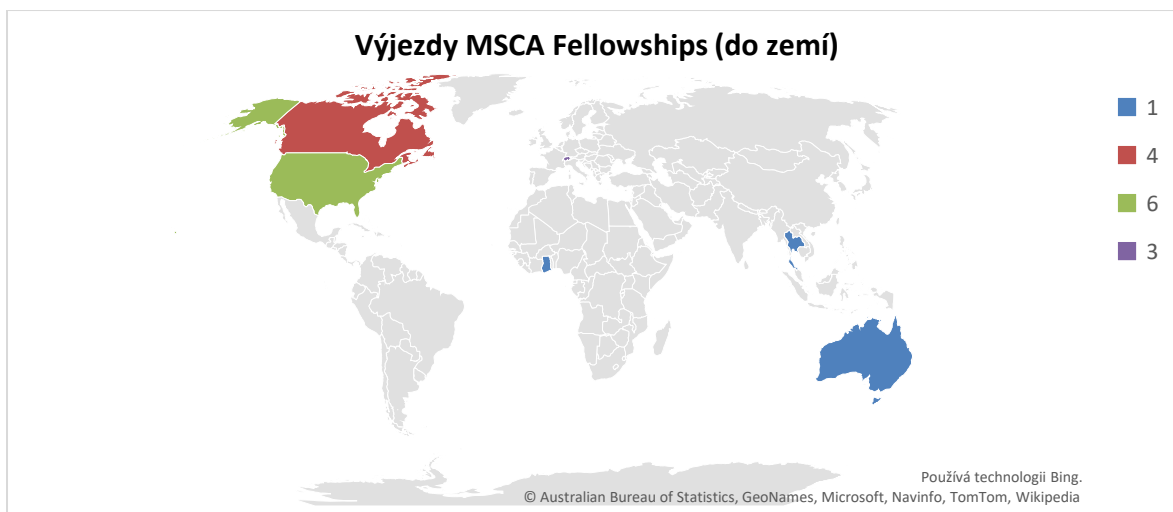
N=26

Aktivita 3. Podpora „no money“ projektů MSCA Fellowships CZ – Global Postdoctoral Fellowships

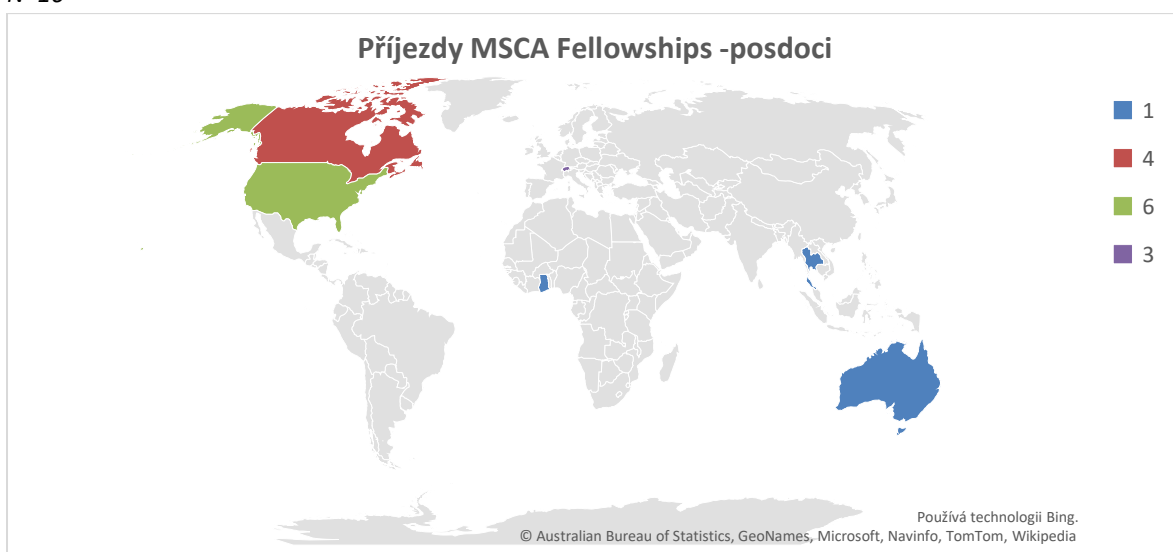
V této aktivitě bylo podpořeno pouze 16 výjezdových a 16 příjezdových mobilit výzkumných pracovníků.

Nejvíce výjezdů postdoců bylo do USA, příjezdů postdoců pak bylo nejvíce z USA a Kanady. Osm vědců mělo SoE (u příjezdů i výjezdů). Z oborů dominovaly přírodní vědy.

Převážná většina výjezdů byla na dobu 24 měsíců, všechny příjezdy v této aktivitě trvaly 12 měsíců.

N=16

N=16

VÝZVA Č. 02_22_008 ŠPIČKOVÝ VÝZKUM

Výzva č. 02_22_008 Špičkový výzkum byla vyhlášena 14. července 2022 a ukončena 16. ledna 2023.

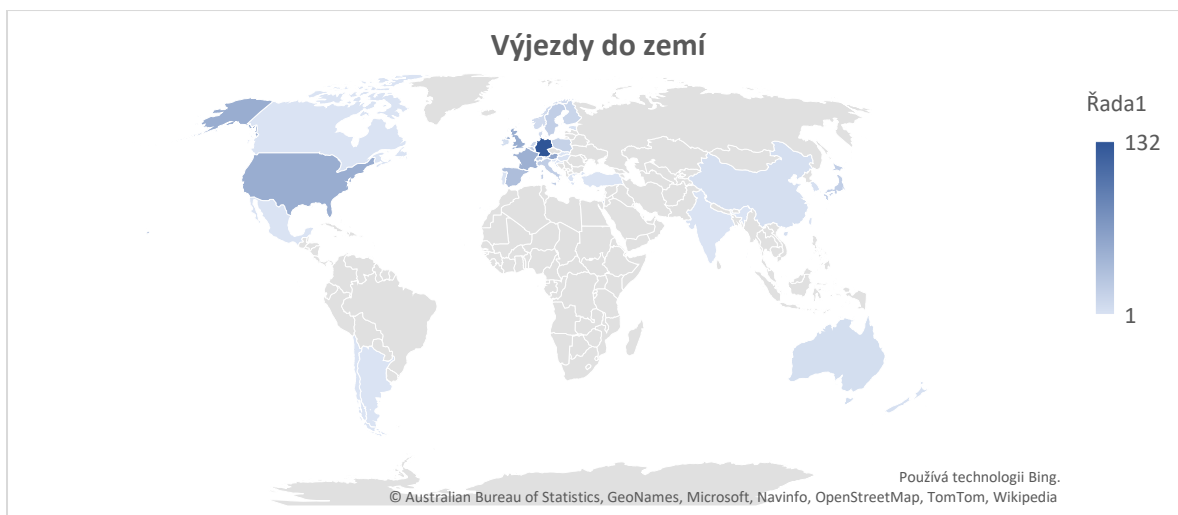
Alokace výzvy: 12 200 mil. Kč.

Předloženo: 76 žádostí o podporu, z toho podpořeno 26 ve výši 12,162 mld. Kč.

Všechny projekty podporují interdisciplinaritu ve výzkumu. Pouze jeden projekt z podpořených 26 neobsahoval aktivitu 6. Mobility odborného týmu.

Dle cílových hodnot indikátorů bude v rámci této výzvy podpořeno celkem 341 příjezdových mobilit a 656 výjezdových mobilit výzkumníků. Dle cílových hodnot indikátorů bude v důsledku projektových aktivit podáno 132 patentových přihlášek a 612 žádostí o mezinárodní grant. Bude též vydáno 2 753 publikací se zahraničním spoluautorstvím.

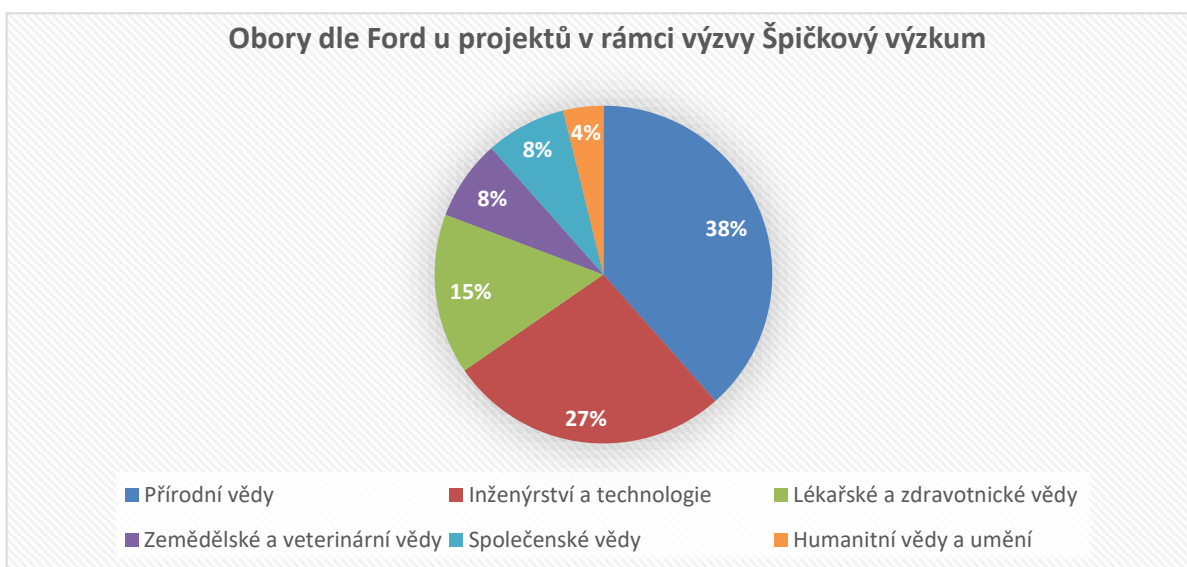
Délka projektů špičkového výzkumu se pohybuje v rozmezí 4–5 let, viz graf níže. Většina z nich trvá 4,5 roku, tj. 54 měsíců. Délka příjezdových mobilit odborných týmů je nejčastěji jednoznačně 1 měsíc. U výjezdových mobilit odborných týmů je délka pobytů nejčastěji 1 či 2 měsíce, a to s výjezdy především do sousedního Německa. Následuje Rakousko, USA a VB.

N=608 (dle kalkulaček mobilit v realizaci projektů)

Z vědních oborů v projektech dominují přírodní vědy a inženýrství a technologie, viz graf níže.

N=26

VÝZVA Č. 02_23_025 SPOLEČENSKÉ A HUMANITNÍ VĚDY: ČLOVĚK A LIDSTVO V GLOBÁLNÍCH VÝZVÁCH SOUČASNOSTI

Výzva č. 02_23_025 Společenské a humanitní vědy: člověk a lidstvo v globálních výzvách současnosti byla vyhlášena 31. srpna 2023 a ukončena 11. dubna 2024.

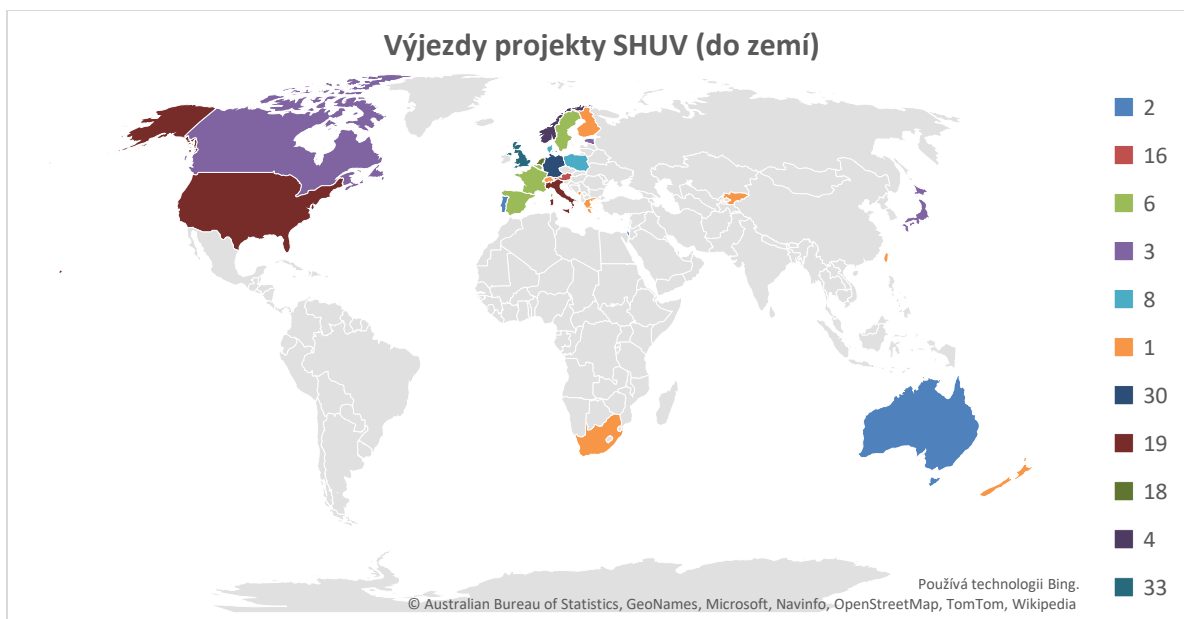
Alokace na výzvy: 2,591 mld. Kč.

Předloženo: 38 žádostí o podporu, z toho podpořeno 18 ve výši 2,589 mld. Kč. 17 projektů obsahovalo i aktivitu č. 3 Mobility odborného týmu.

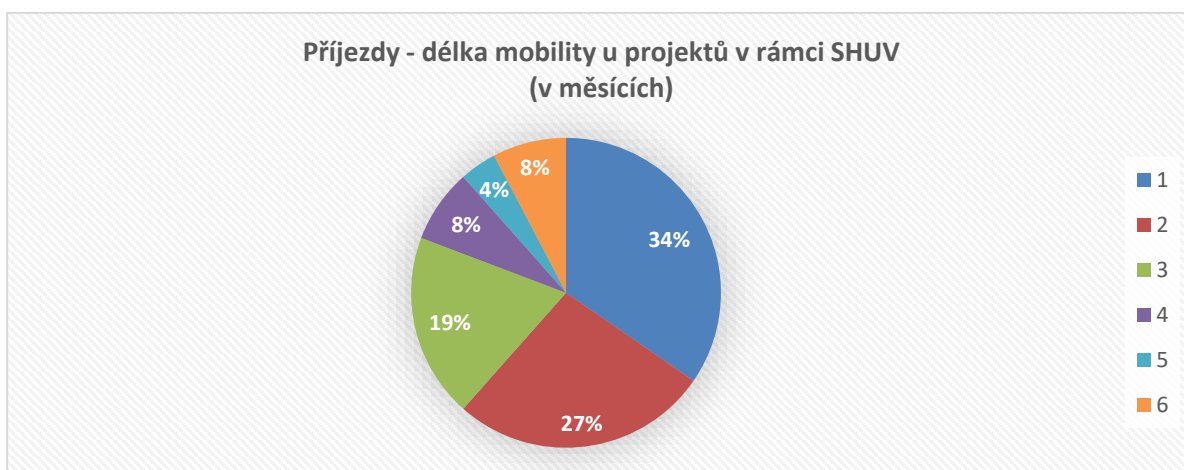
Dle cílových hodnot indikátorů bude podpořeno 26 příjezdových mobilit a 212 výjezdových mobilit výzkumníků. Bude podáno 100 žádostí o mezinárodní grant. Bude též vydáno 344 publikací se zahraničním spoluautorstvím.

Obory podpořených projektů výzvy	
Společenské vědy	1
Filosofie a náboženství	1
Písemnictví, mas-media, audiovize	1
Sport a aktivity volného času	1
Pedagogika a školství	1
Psychologie	3
Sociologie, demografie	1
Dějiny	2
Archeologie, antropologie, etnologie	1
Dokumentace, knihovnictví, práce s informacemi	1
Právní vědy	1
Ekonomie	1
Jazykověda	2
Politologie a politické vědy	1

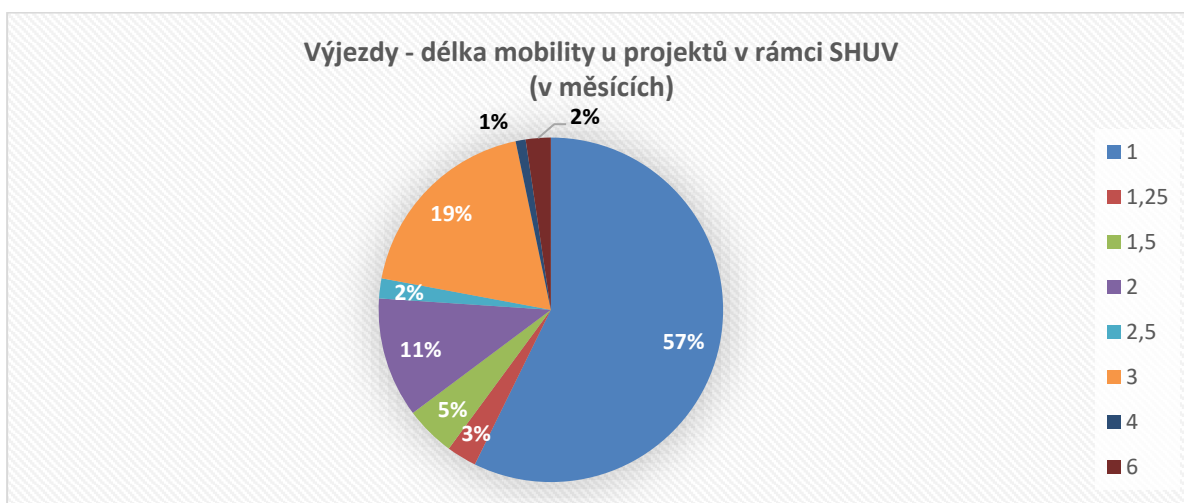
V rámci mobilit odborných týmů převažují jednoznačně výjezdy, a to nejvíce s dobou trvání jeden měsíc. Nejvíce výzkumníci vyjíždí do Německa a VB. Příjezdů je v projektech minimum, nicméně mají v průměru delší trvání. Pouze 23 % příjezdů pobírá příspěvek na rodinu.

N=212 + 11 zemí nespécifikováno

N=212

N=212

OSTATNÍ VÝZVY PŘÍSPÍVAJÍCÍ K INTERNACIONALIZACI VO

Výzva č. 02_24_037 Návraty byla vyhlášena 21. listopadu 2024 a ukončena 30. dubna 2025.

Alokace výzvy: 1,542 mld. Kč.

Předloženo: 30 žádostí o podporu, z toho podpořeno 29 ve výši 1,541 mld. Kč.

Výzva č. 02_23_022 ESF+ výzva pro VŠ byla vyhlášena 30. srpna 2023 a ukončena 30. srpna 2024.

Alokace výzvy: 2,5 mld. Kč.

Předloženo: 31 žádostí o podporu, z toho podpořeno 27 ve výši 2,423 mld. Kč.

Výzva č. 02_23_026 Výzkumné prostředí byla vyhlášena 24. června 2024 a ukončena 16. prosince 2024.

Alokace výzvy: 1,2 mld. Kč.

Předloženo: 86 žádostí o podporu, z toho podpořeno 31 ve výši 1,158 mld. Kč.

VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

DOTAZNÍKY K INTERNACIONALIZACI VÝZKUMNÝCH ORGANIZACÍ – PŘÍJEMCE DOTACE VÝZEV INTERNACIONALIZACE V OP JAK VERSUS VO, KTERÉ NEŽÁDALY O PODPORU

- První dotazník (dotazník č. 1) pro příjemce projektů výzev OP JAK, které podporují internacionalizaci výzkumných organizací.
- Druhý dotazník (dotazník č. 2) byl zaslán výzkumným organizacím, které se těchto výzev nezúčastnily.

Návratnost dotazníků

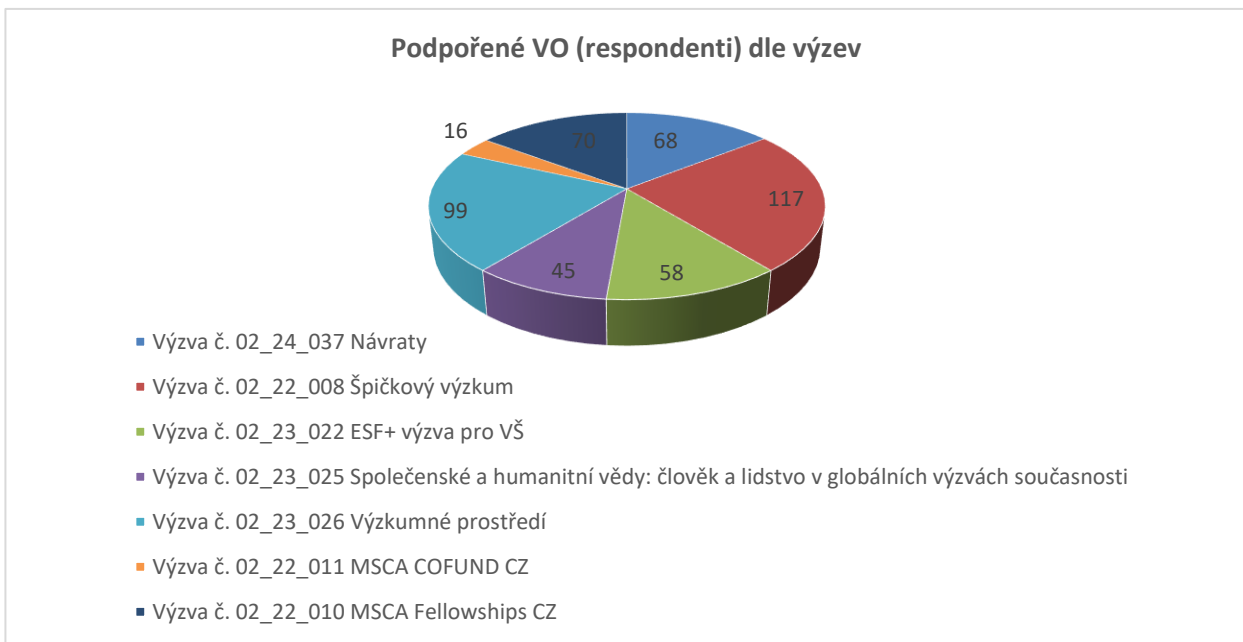
První dotazník (č. 1) zodpovědělo celkem 339 z 990 kontaktovaných respondentů. Neúplných odpovědí bylo 199. Úplných odpovědí bylo 137.

Návratnost dotazníku č. 1: 13,8 % (úplné odpovědi), resp. 34 % (včetně neúplných odpovědí).

Druhý dotazník (č. 2) zodpovědělo celkem 94 z 124 kontaktovaných respondentů. Neúplných odpovědí bylo 40. Úplných odpovědí bylo 54.

Návratnost dotazníku č. 2: 43,5 % (úplné odpovědi), resp. 75,8 % (včetně neúplných odpovědí).

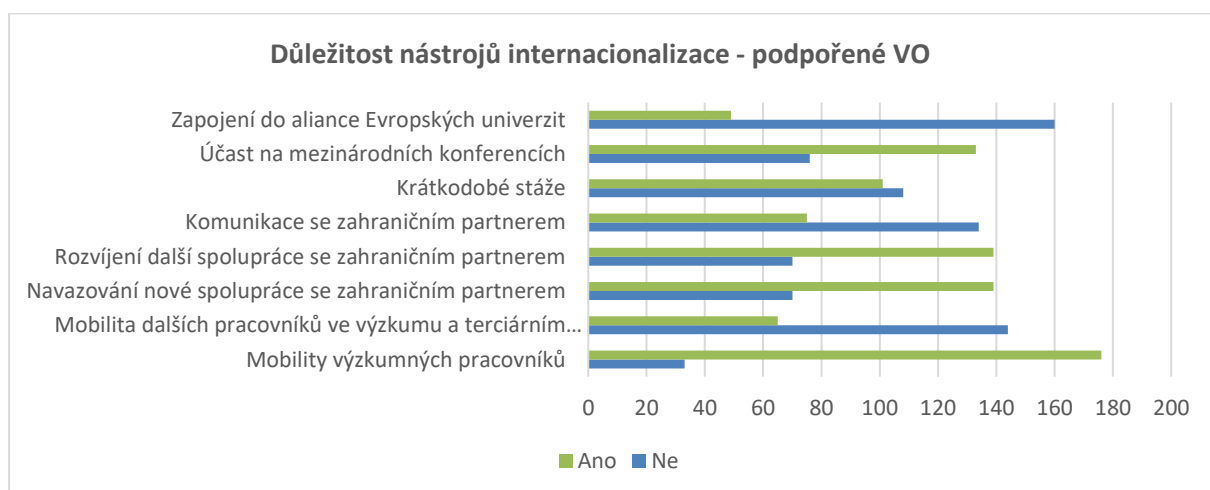
Dotazník č.1: Příjemci – identifikace vzorku

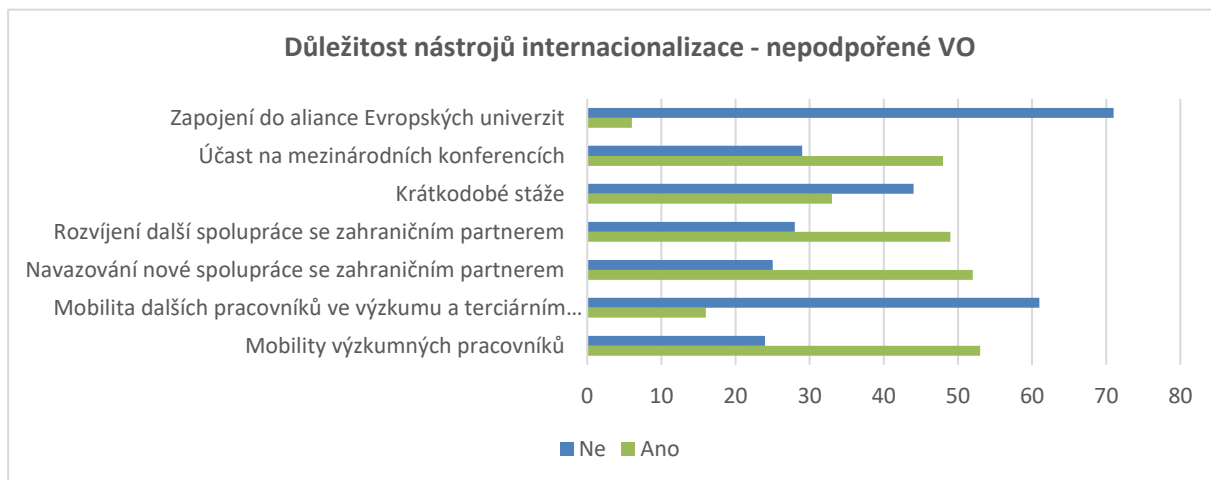
N=258 (institute se mohly účastnit ve více než jedné výzvě)

Důležitost nástrojů internacionalizace pro výzkumné organizace

Oba dotazníky mají obdobné výsledky. Za nejdůležitější nástroje v podpoře internacionalizace VO jsou považovány mobility výzkumných pracovníků, účast na mezinárodních konferencích, navazování a rozvíjení spolupráce se zahraničním partnerem. Nejméně důležitým nástrojem je u obou dotazníků uvedeno zapojení do aliance Evropských univerzit. V komentářích poté obě skupiny dotazovaných uvádějí nedostatek jiných potřebných nástrojů, např. podporu mezinárodních výzkumných projektů a vzdělávání vědců a podpůrného týmu v této oblasti.

N=209, ano=důležité, ne=méně důležité

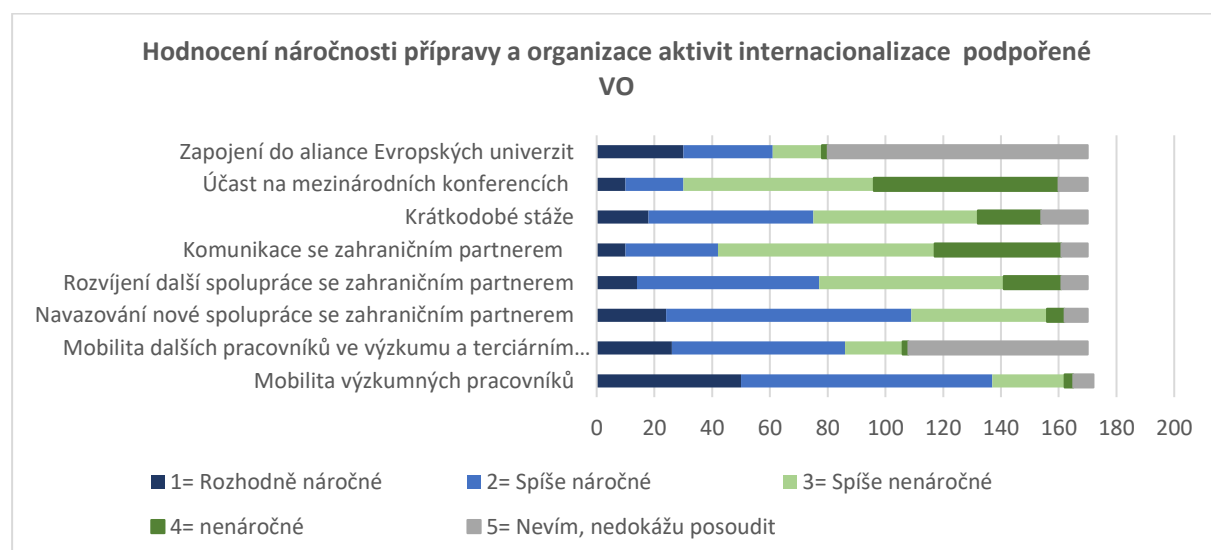
N=77; ano=důležité, ne=méně důležité

Náročnost organizace mobilit pro instituce

Následující grafy znázorňují náročnost jednotlivých oblastí internacionalizace u obou dotazníků. Opět nejsou patrné výrazné rozdíly v odpovědích. Obě skupiny uvádí jako nejnáročnější navazování nové spolupráce se zahraničním partnerem.

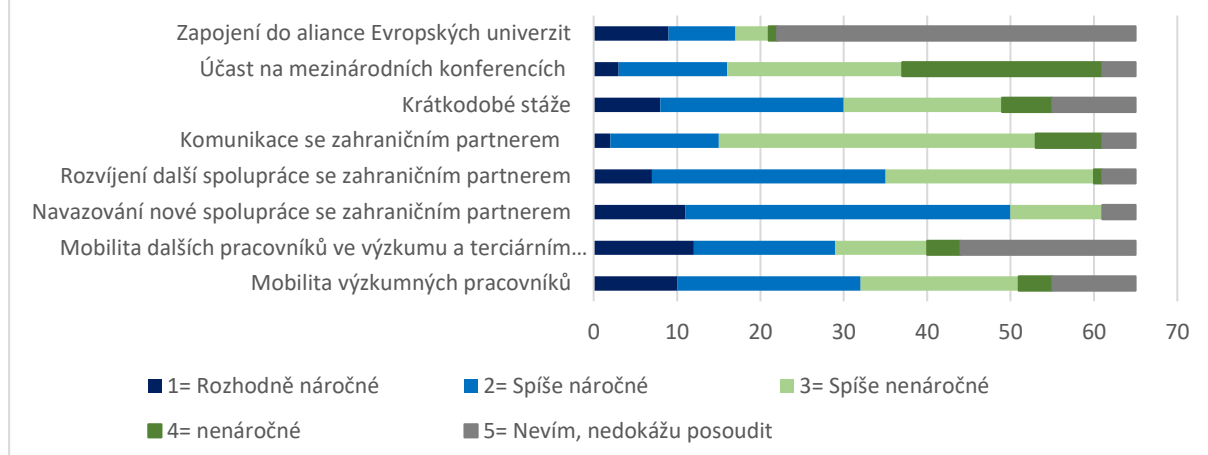
Rozdíl je však patrný v komentářích, které organizace uvádí. Zatímco příjemci (dotazník č. 1) řeší např. prostředí pro internacionalizaci na VO a často také konkrétnější problémy vyplývající z realizace projektů, druhá skupina VO (dotazník č. 2) častěji řeší vytváření základu internacionalizace, tj např. těžkosti při navazování spolupráce se zahraničním partnerem, personální zajištění, podmínky a nastavení výzev. Z komentářů vyplývá, že čím je VO menší, tím větší problémy v těchto oblastech má.

Společným problémem obou skupin je administrativní zátěž a zajištění financí.

N=172

Hodnocení náročnosti přípravy a organizace aktivit internacionalizace

N=65

Nejnáročnější v rámci přípravy a realizace projektů internacionalizace z pohledu výzkumných organizací, které se účastnily výzev internacionalizace OP JAK, byly následující vzájemně související oblasti. Jedná se o shrnutí textových komentářů uvedených nad rámec výše definovaných oblastí.

- **Administrativní zátěž – nejčastěji** skloňovaný výraz v komentářích. Na jedné straně je zmiňována obrovská zátěž v rámci striktních nastavení pravidel výzev OP JAK (příprava, složitý elektronický systém, vykazování, příliš mnoho požadavků atd.), na straně druhé pak také velká administrativní zátěž v rámci přípravy mobility výzkumných pracovníků.
- **Pracovně právní záležitosti.** Složitá legislativa v případě cizinců. Problémem je různorodá legislativa v oblasti pracovního práva, daní, pojištění atd. či konkurenceschopnost mezd v EU.
- **Finanční zajištění.** VO mají problémy se zajištěním financování pro personální a hmotnou podporu aktivit internacionalizace. Menší VO tento problém uvádějí častěji.
- **Komunikace.** Komunikace nejen v rámci mezinárodního partnerství, ale také vně VO samotné.
- **Nepřipravenost prostředí pro rozvoj internacionalizace.** Zde lze uvést např. nedostačené jazykové vybavení VO nebo nedostačující personální kapacity pro aktivity internacionalizace.

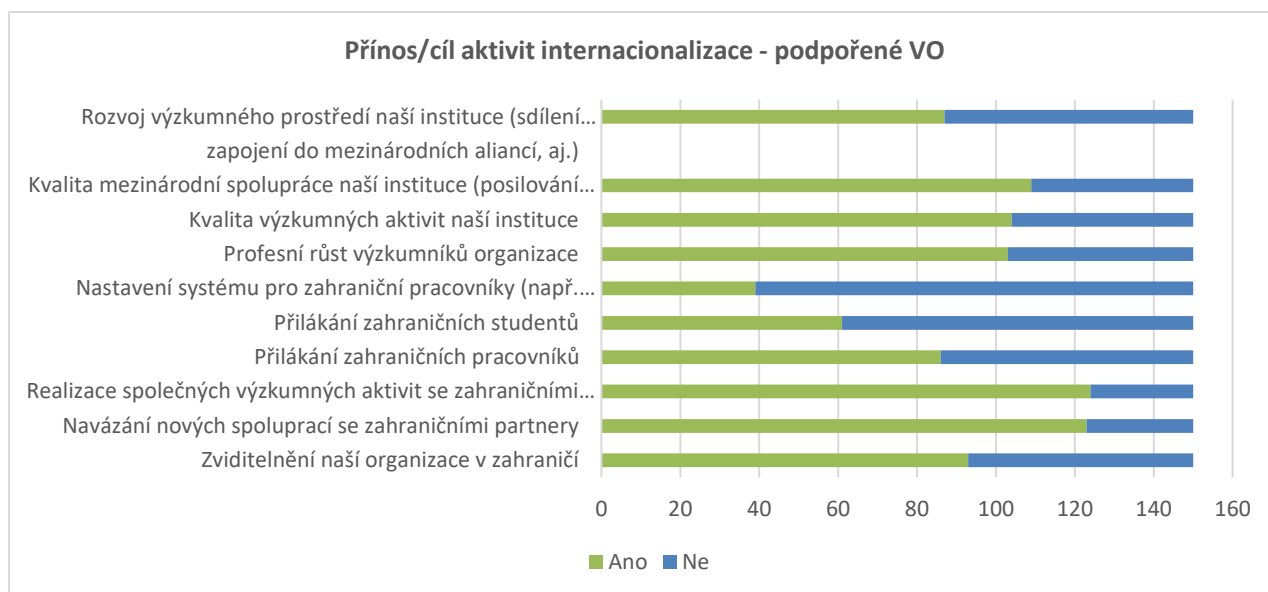
Nejnáročnější v rámci aktivit internacionalizace z pohledu VO, které se neúčastnily výzev internacionalizace OP JAK, byly následující oblasti. Jedná se o shrnutí textových komentářů uvedených nad rámec výše definovaných oblastí.

- **Administrativní náročnost a finance.**
- **Nedostatečné personální zajištění.** Absence projektových kanceláří.
- **Těžkosti při hledání zahraničního partnera a společného tématu.** Především malé VO si stěžují, že nemohou najít vhodného zahraničního partnera, mnozí potenciální partneři dávají přednost větším a prestižnějším VO.
- **Určení priorit, komunikace.**

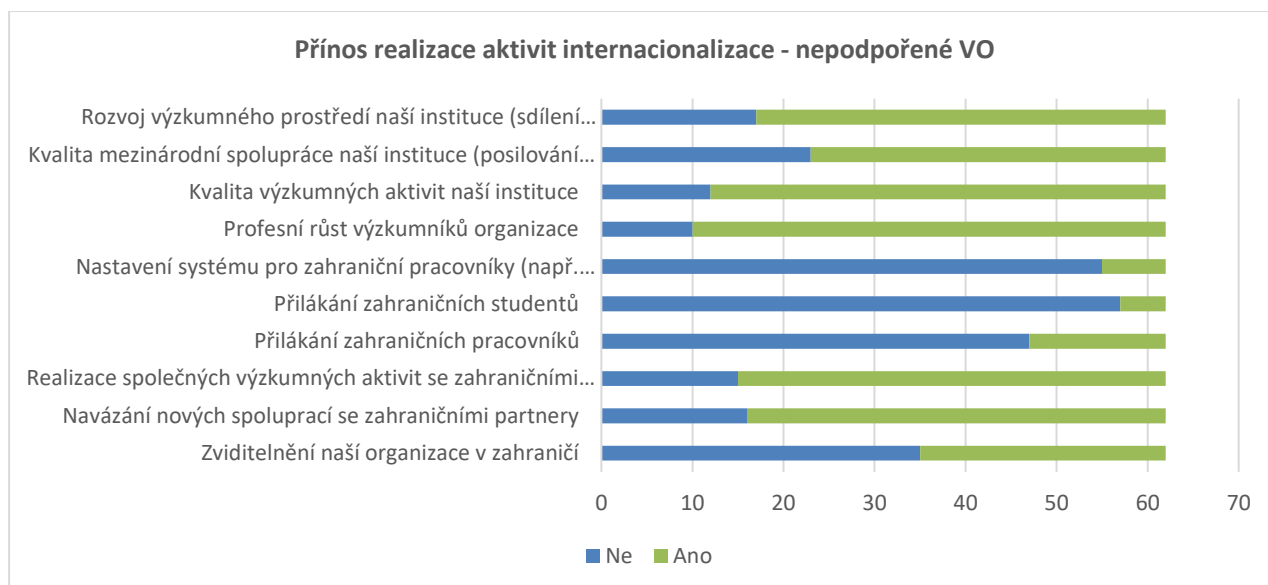
Vnímání náročnosti těchto aktivit úzce souvisí s důvody, které VO (dotazník č. 2) vedly k neúčasti ve výzvěch OP JAK podporujících internacionalizaci. Mimo výše uvedené body však respondenti uvádí i jiné důvody, např. nízkou informovanost či limity a složitost výzev OP JAK.

Přínos aktivit internacionalizace

Následující grafy znázorňují vnímaný přínos k jednotlivým oblastem rozvoje internacionalizace u dotazníku č. 1 a dotazníku č. 2. Je patrné, že VO příjemci (dotazník č. 1) vnímají mnohem větší přínos ve svém zviditelnění v zahraničí a přilákání zahraničních pracovníků.

N=150

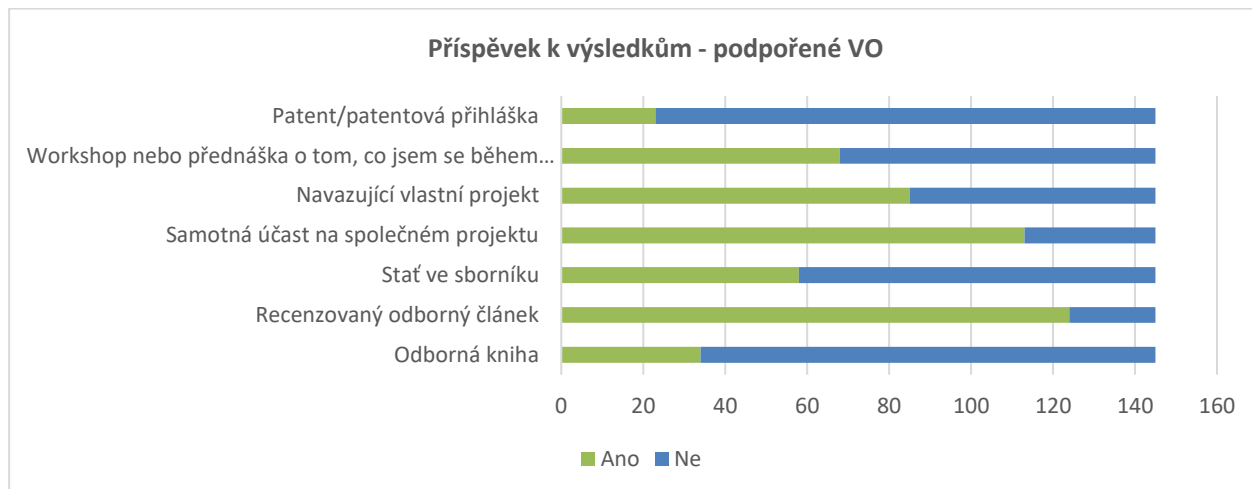

N=62; ano=důležité, ne=méně důležité

Příspěvek k výsledkům realizovaných aktivit internacionalizace ve VO – pouze podpořené VO (dotazník č. 1)

Výzkumné organizace, které se účastnily výzev určených v OP JAK na podporu internacionalizace VO, v následujícím grafu uvádějí svůj příspěvek k výsledkům VaV. Nejčastěji uváděný výsledek je

recenzovaný odborný článek. Následuje samotná účast na projektu, tato možnost naznačuje, že respondenti nevidí v účastech na projektu žádný výsledek dle „Definice druhů výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací“³.

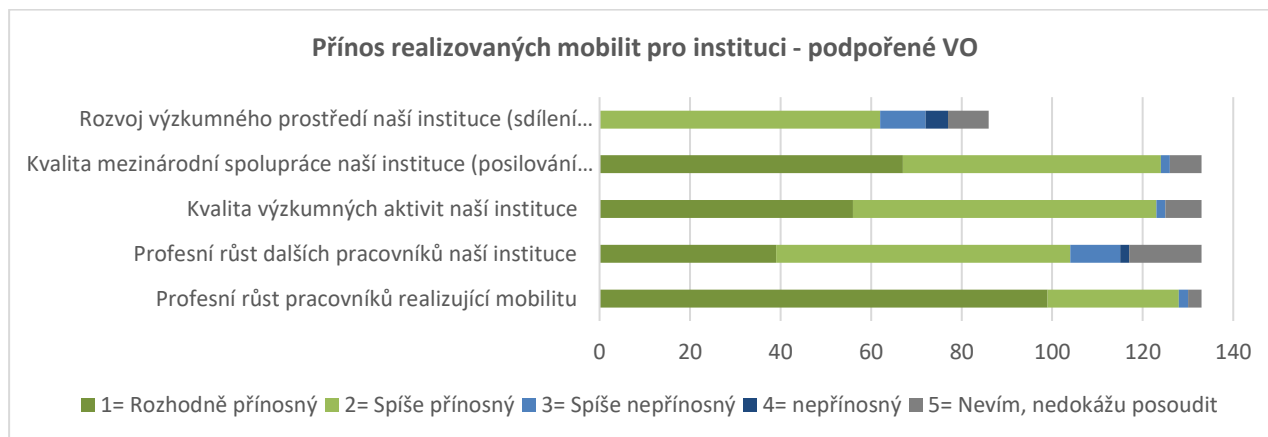

N=145

Mobility výzkumných pracovníků a vnímaný přínos ze strany zapojených VO – pouze dotazník č. 1

Z dotazovaných VO (podpořené VO) realizovalo mobilitu výzkumných pracovníků 93,6 %. Tyto VO hodnotily vnímaný přínos.

Instituce vnímají mobilitu především jako nástroj pro profesní růst svých výzkumných pracovníků. Výzkumné pobyty dle nich významně zvyšují kvalitu mezinárodní spolupráce dané instituce a také kvalitu jejich výzkumných aktivit.

N=133

DOTAZNÍK PRO VÝZKUMNÉ PRACOVNÍKY KE ZHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH POBYTŮ (MOBIT)

Dotazník pro výzkumné pracovníky ke zhodnocení jejich již realizovaných či právě probíhajících mobilit byl zaslán účastníkům těchto výzev:

³ https://tacr.gov.cz/wp-content/uploads/documents/2020/02/12/1581509345_Definice%20jednotliv%C3%BDch%20typ%C5%AF%20v%C3%BDsledk%C5%AF.pdf

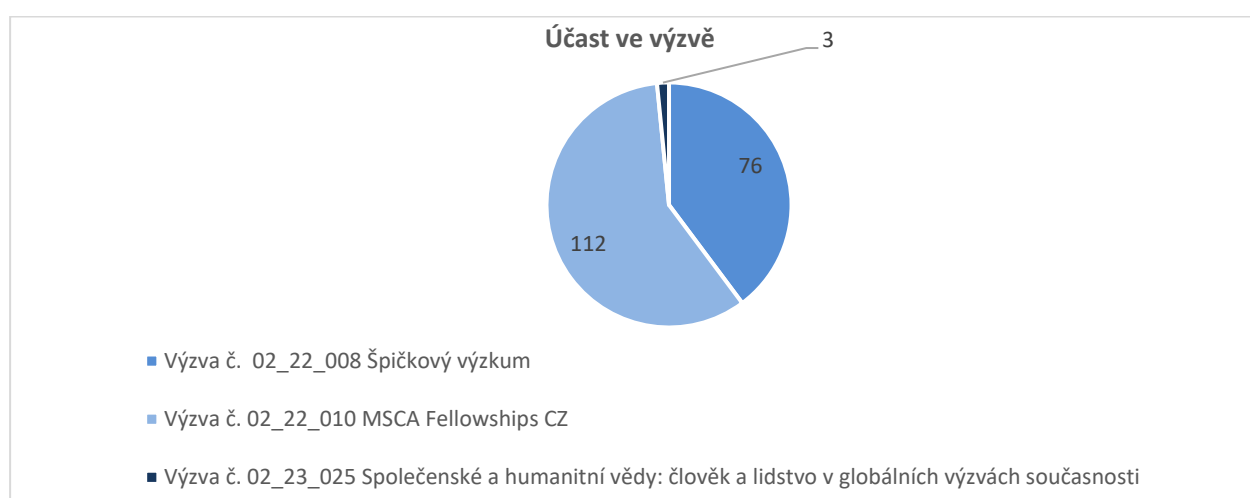
- výzva č. 02_22_008 Špičkový výzkum;
- výzva č. 02_22_010 MSCA Fellowships CZ;
- výzva č. 02_22_011 MSCA COFUND CZ a
- výzva č. 02_23_025 Společenské a humanitní vědy: člověk a lidstvo v globálních výzvách současnosti.

Návratnost dotazníků

Dotazník zodpovědělo 202 z celkem 278 kontaktovaných respondentů. Neúplných odpovědí bylo 35. Úplných odpovědí bylo 167.

Návratnost dotazníku: 60 % (úplné odpovědi); 72, 6 % (včetně neúplných odpovědí).

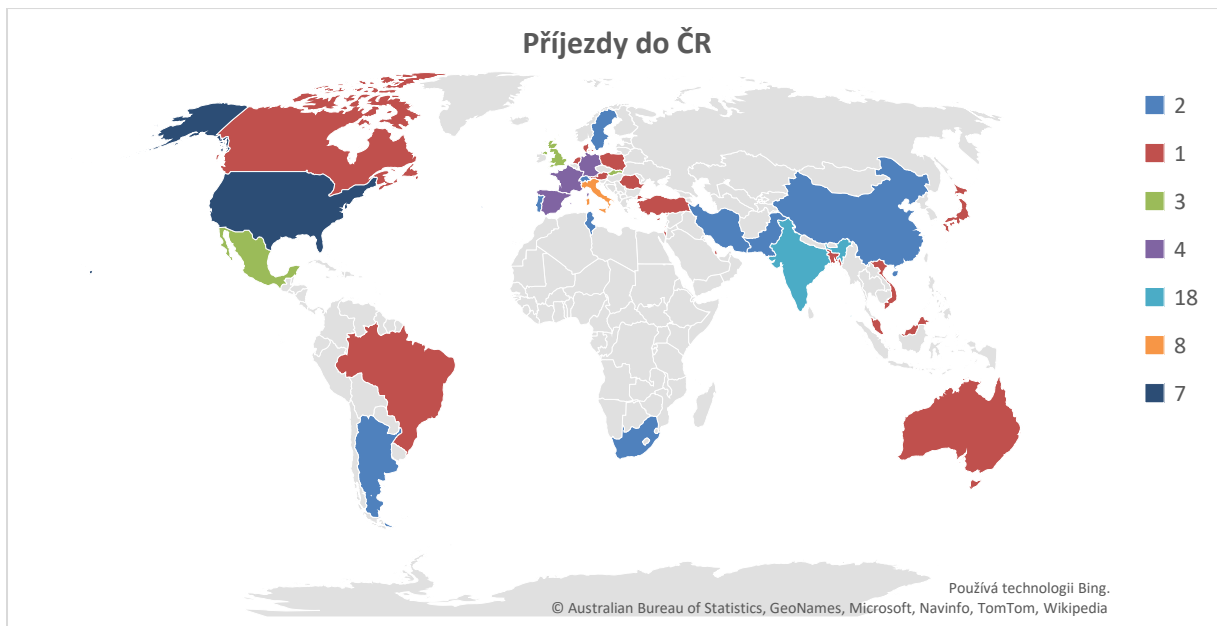
Respondenti: identifikace vzorku

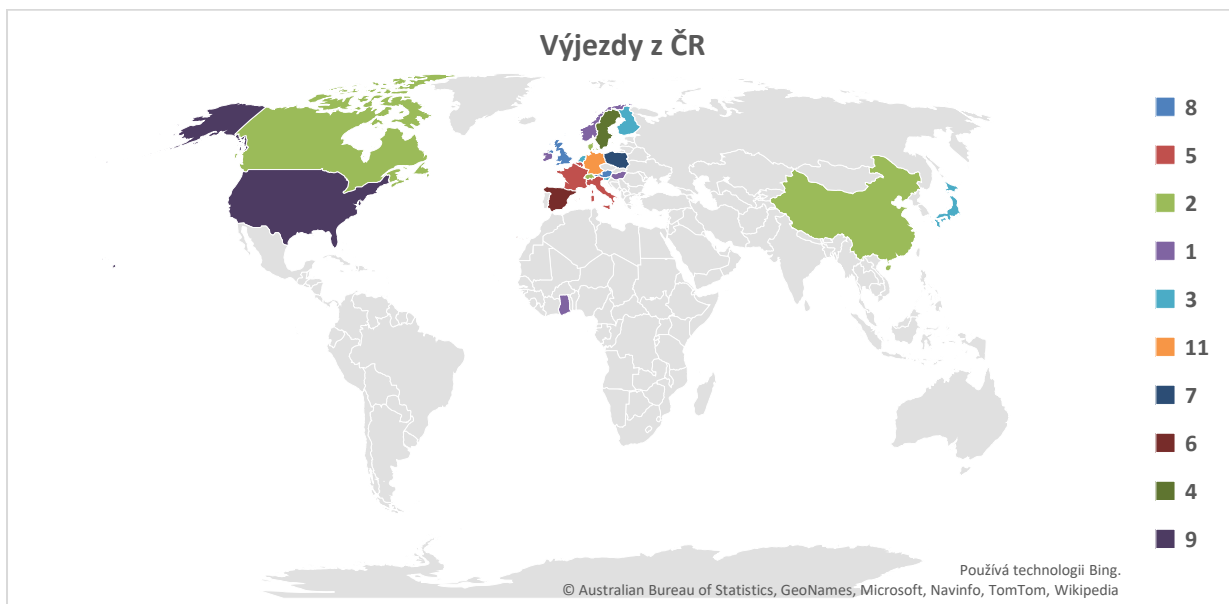
N=191

Příjezdů do ČR bylo ve vzorku označeno 91 a výjezdů z ČR celkem 96. Uvedené příjezdy jsou nejčastěji z Indie, poté z Itálie. Výjezdy jsou zase nejčastější do sousedních zemí – Německa a Rakouska. Další v pořadí se ocitlo USA u příjezdů i výjezdů.

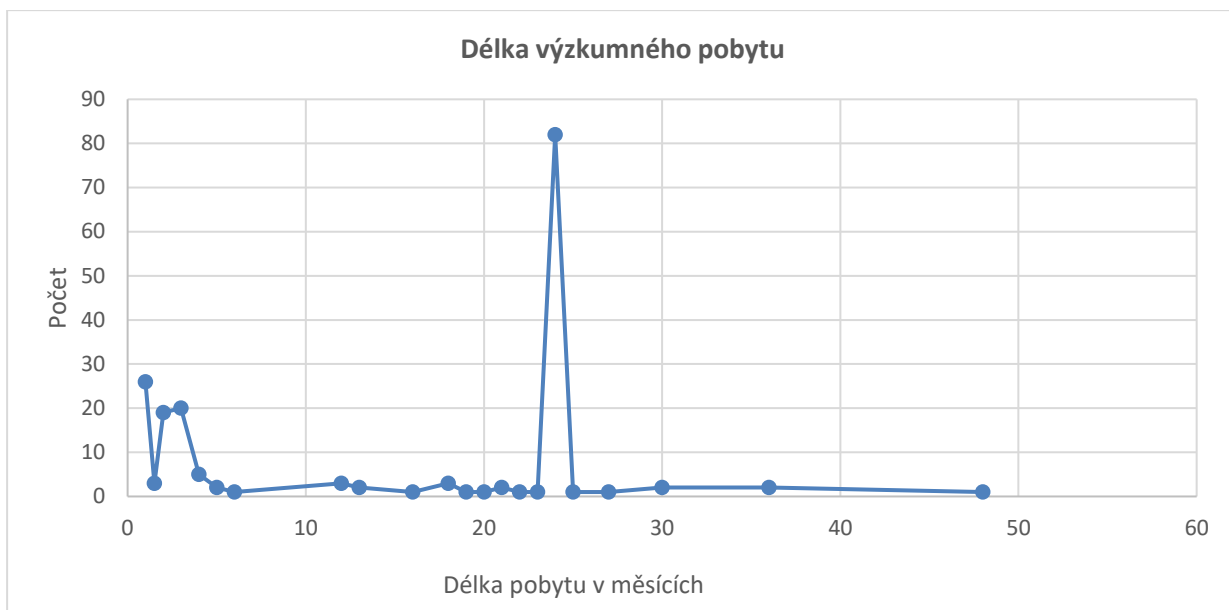
Přes polovinu respondentů bylo ve fázi kariéry 3–7 let od získání Ph.D. nebo 8–12 let od získání Ph.D. Trvání mobility je nejčastější 24 měsíců.

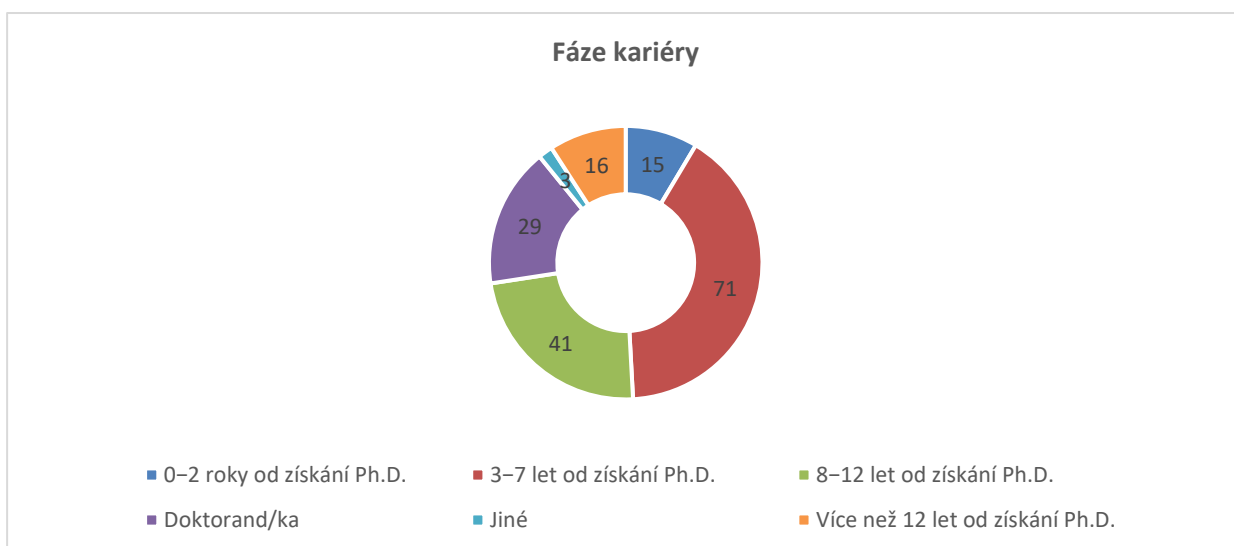
N=91

N=93

N=180

N=175

Nejčastěji zastoupené obory u výzvy č. 02_22_010 MSCA Fellowships CZ jsou chemie, životní prostředí a fyzika.

Nejčastěji zastoupené obory u ostatních výzev jsou přírodní vědy a inženýrství a technologie.⁴ Tyto obory jsou dále rozděleny na podobory, v oblasti přírodních věd je nejvíce zastoupena chemie a biologie. V oblasti inženýrství a technologií pak strojní inženýrství, chemické inženýrství a nanotechnologie.

Vyhodnocení dotazníku

Spolupráce výzkumných pracovníků s hostitelskou i s českou výzkumnou organizací je hodnocena jako excelentní.

⁴ Vždy dle kvalifikace oborů uvedených v daných výzvách. U výzev MSCA je uveden jiný druh kvalifikace než u výzev ostatních.

I v otázce týkající se podnětů pro zlepšení spolupráce české výzkumné instituce a výzkumného pracovníka je hodně uváděna spokojenost respondentů s VO. Ve VO, kde existují rozvinutá projektová oddělení, je situace v často zmiňovaných bariérách lepší a někteří respondenti to zdůrazňují. Níže jsou uvedeny základní oblasti identifikované k možnému zlepšení:

- **Zlepšení komunikace.** Toto je asi nejzásadnější podnět objevující se v komentářích. Nejčastěji je uváděna nedostatečná komunikace ze strany české VO. Výzkumníci nemají přehled o možnostech financování mobility, chybí jim srozumitelné instrukce před i během realizace projektu, proto by ocenili větší zapojení a transparentnost ze strany VO. V tomto kontextu je nutné uvést, že mnoho výzkumníků, kteří realizovali mobilitu, nemělo informace ze strany VO např. o možnosti čerpání nástroje Podpora rodiny (až 26 % respondentů). Ze strany výzkumníků zaznívají návrhy na zlepšení komunikace v rámci projektu samotného a propojování za účelem sdílení praxe s ostatními institucemi či výzkumníky.
- **Zefektivnění procesu omezením byrokracie.**
- **Zlepšení mezinárodního prostředí VO.** Větší práce na odstranění jazykové bariéry, knihy v AJ, možnost kurzů, aj. Někteří respondenti oceňují perfektní roli Euraxess v ČR.

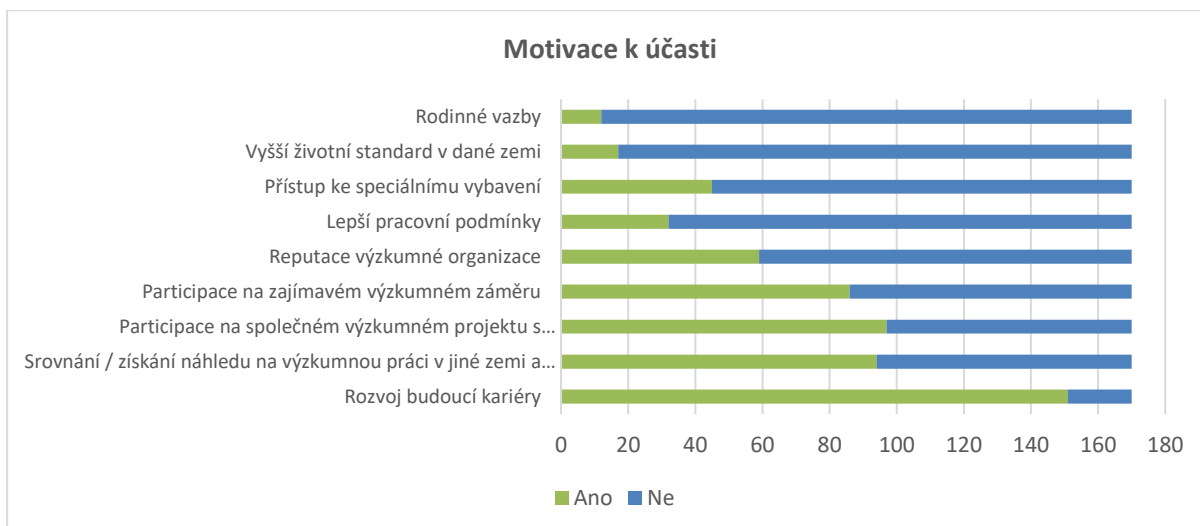
Kromě výše uvedených podnětů respondenti dotazníkového šetření navrhovali společnou přípravu grantových žádostí se superviselem, a to za účelem sjednocení postupů a efektivnější podpory při přípravě a v průběhu mobility. Častým bodem kritiky byla povinnost daná výzvou, že příjemcem u výjezdů i příjezdů musí být česká výzkumná organizace, což komplikuje provozní stránku mobility.

Celkem **79 % respondentů** považuje délku mobility za dostatečnou pro naplnění jejího účelu. Obecně sice preferují delší výzkumné pobyty, ty je však často obtížné skloubit s rodinným životem. Potřeba delší časové dotace se navíc liší podle oboru a typu výzkumu (např. experimentální výzkum vyžaduje více času než jiné typy výzkumu).

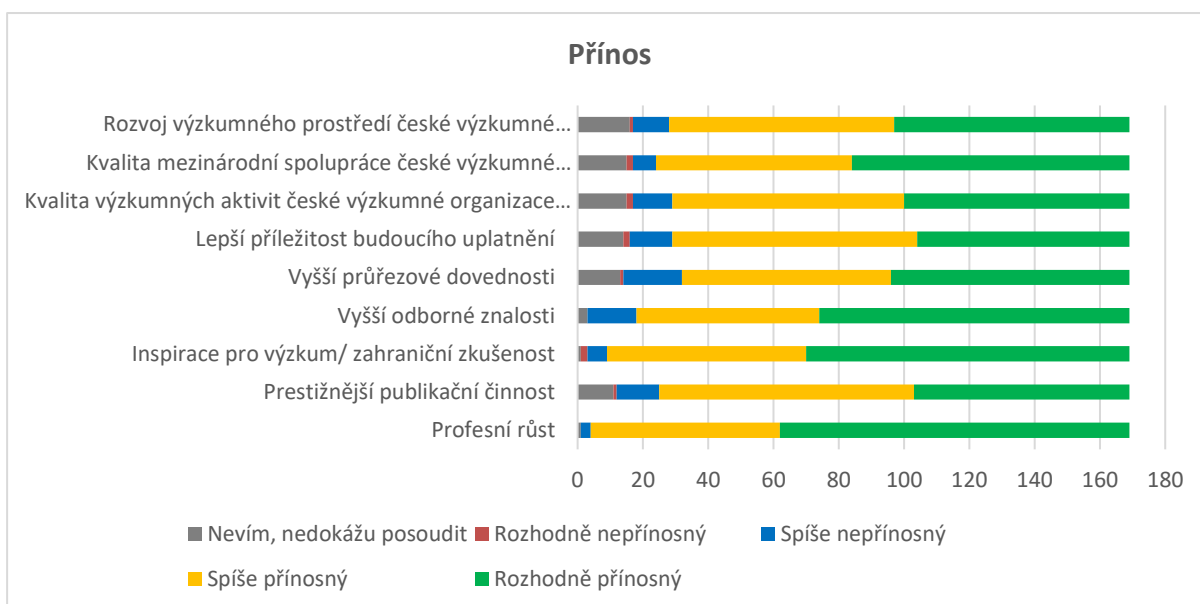
Finanční prostředky na realizaci mobility hodnotí jako (rozhodně či spíše) dostatečné **84 % dotázaných**. V případech, kdy finance nestačily, byly hlavním problémem vysoké náklady na ubytování a výrazné rozdíly v cenových hladinách mezi velkými a malými městy. Nástroj **Podpora rodiny** využilo pouze 16,5 % respondentů, přičemž 81,5 % z nich jej vnímá jako adekvátní pro pokrytí zvýšených nákladů. Výrazných 57,5 % respondentů tento nástroj nevyužilo a přibližně čtvrtina o jeho existenci vůbec nevěděla.

Drtivá většina výzkumníků plánuje pokračovat ve zvoleném tématu i ve spolupráci s hostitelskou organizací, a to formou navazujících projektů, společných publikací, článků či dalších stáží.

Téměř všichni dotázaní (**98,8 %**) hodnotí výzkumný pobyt jako přínosný pro svůj kariérní rozvoj. Reálná náplň mobility v drtivé většině případů plně odpovídala očekáváním i skutečně vykonávané vědecké práci. Hlavní motivací respondentů byla vize budoucího kariérního růstu následovaná možností spolupracovat na výzkumných projektech se špičkovými odborníky.

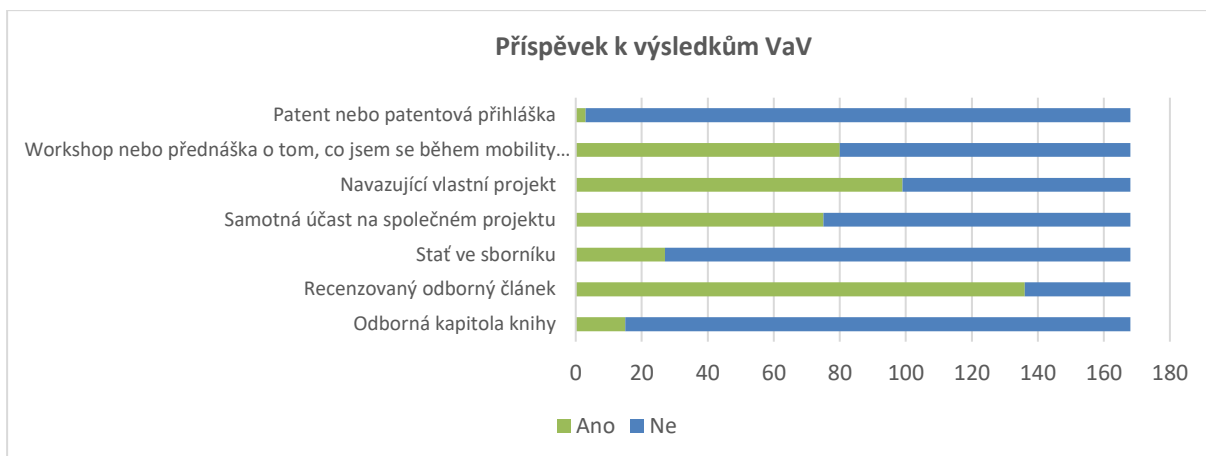

N=170

N=169

Přínos pro kariéru vidí respondenti nejvíce v profesním růstu, prestižnější publikační činnosti a v neposlední řadě také ve zvýšení svých odborných znalostí. Příspěvek k výsledkům VaV vidí účastníci mobilit především v oblasti recenzovaného odborného článku, následně v samotné účasti na společném projektu. Tato možnost naznačuje, že respondenti nevidí v účastech na projektu žádný výsledek dle „Definice druhů výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací“. Výsledky této otázky u dotazníku se shodují a nijak nevybočují od dotazníku pro VO, které se účastnily výzev OP JAK.

N=168

Respondenti výzvy č. 02_22_010 MSCA Fellowships CZ odpovídali zvláště na otázku ohledně secondmentů a placementů, které výzva umožňuje. 31 % dotazovaných se účastnilo secondmentů a 23 % placementů. Výběr institucí pro tyto specifické aktivity byl u partnerů akademického i neakademického charakteru stejný.

Nejčastěji uváděné důvody výběru jsou:

- dobrá reputace v daném výzkumném oboru;
- výběr partnera od hostitelské výzkumné organizace a
- unikátní výzkumné vybavení.

SHRNUTÍ A ZÁVĚR

Výzva č. 02_23_025 Společenské a humanitní vědy: člověk a lidstvo v globálních výzvách současnosti podporuje mezinárodní spolupráci v oblasti společenských a humanitních věd. Součástí jsou také mobility odborných týmů, v nichž jednoznačně dominují výjezdy, a to nejčastěji do Německa a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska.

Projekty výzvy č. 02_22_008 Špičkový výzkum jsou nejčastěji realizovány v oboru přírodních věd, inženýrství a technologie. Projekty obsahují velké množství mobilit, u kterých dominují výjezdy. Výsledkem projektů bude značné množství podaných patentových přihlášek a žádostí o mezinárodní grant.

V rámci výjezdů výzvy č. 02_22_010 MSCA Fellowships CZ jsou oborově nejvýrazněji zastoupeny sociální vědy a chemie, zhruba 40 % výzkumníků má Seal of Excellence. U výjezdů je podíl žen a mužů stejný, v příjezdech převažují muži. V rámci příjezdů jsou nejčastěji zastoupeny obory chemie a přírodní vědy a zhruba 23,7 % příchozích výzkumníků má Seal of Excellence. Nejčastěji zastoupenou zemí u výjezdů je Spojené království Velké Británie a Severního Irska, u příjezdů Indie.

Výzkumné organizace, bez ohledu na zapojení do výzev OP JAK, považují za nejdůležitější nástroj internacionalizace mobility výzkumných pracovníků, jejichž největším přínosem dle VO i samotných výzkumných pracovníků je profesní růst výzkumníků a zvýšení kvality mezinárodní spolupráce VO.

VO, které se zúčastnily výzev OP JAK, vidí mnohem větší přínos aktivit internacionalizace ve zviditelnění dané organizace v zahraničí než ty, které se výzev neúčastnily.

Náročnost aktivit internacionalizace identifikují VO, které mají zkušenost s OP JAK, v administrativní zátěži, finanční náročnosti, pracovních právních záležitostech a interní i externí komunikaci. Malé VO navíc mají problém se svojí atraktivitou, která je limitujícím faktorem při navazování zahraničních partnerství.

Příspěvek mobilit k VaV výsledkům vnímají VO i samotní výzkumníci nejčastěji v recenzovaném odborném článku, VO oproti výzkumníkům více oceňují samotnou účast výzkumníka na mobilitě. Výzkumníci vnímají potřebu zlepšení komunikace s VO a zlepšení jejich mezinárodního prostředí.

I přes omezené možnosti financování se OP JAK snaží podporovat internacionalizaci výzkumných organizací v České republice rozvojem mezinárodní spolupráce mj. i podporou mobilit výzkumných pracovníků. Výzkumníci i samotné VO toto oceňují a považují podporu z OP JAK za důležitou a přínosnou.